

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a ügyész (.....) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Nagy Péter ügyvéd (1126 Budapest, Ugocsa u. 4/b) által képviselt (.....) I. r. és a jogtanácsos (.....) által képviselt (.....) II. r. alperes elleni szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Bíróság 2008. május 6-án kelt 7.G.41.454/2007/16. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott, a Fővárosi által fenntartott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a perköltség megfizetésére a Magyar Államot kötelezi.

Kötelezi a Magyar Államot, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint, II. r. alperesnek 1.250.000 (Egymillió-kettőszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 900.000 (Kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

I. r. alperes 1996. és 1997. évben a XII. kerület egy részében, saját forrásból és a által nyújtott céltámogatásból - új szennyvíz-csatornaszakaszokat (továbbiakban csatornaszakaszok) épített.

II. r. alperes a többségi tulajdonában álló, közüzemi közszolgáltatást végző társaság, a által a társaságba apportált fővárosi csatornahálózat üzemeltetője.

A II. r. alperes 1997. február 24-i levelében arról tájékoztatta I. r. alperest, a főváros csatornahálózatának tulajdoni egységét megbontani nem lehet, az újonnan létesülő közcsatornát csak akkor veszik át üzemeltetésre, ha ennek tulajdonjogát is térítésmentesen megkapják.

A csatornaszakaszok kivitelezése 1997-ben befejeződött, a szakhatóságok és II. r. alperes műszaki szempontból a csatornát rendeltetésszerű használatra alkalmasnak minősítette, átadás-átvétele I. r.-II. r. alperes között megtörtént, azonban az alperesek között jogvita támadt a megépített csatorna tulajdonjoga tekintetében. II. r. alperes a csatornát üzemeltetésbe nem vette át, az I. r. alperes által megjelölt feltételek mellett az üzemeltetési szerződés megkötésétől elzárkózott.

I. r. alperes 1999. július 14-én a Fővárosi Bíróságon keresetet terjesztett elő II. r. alperes és a ellen, és üzemeltetési szerződés létrehozását kérte közte és II. r. alperes között a Tpt. 86.§ (2) bekezdés f) pontjára hivatkozással.

Az időközben II. r. alperessel szemben lefolytatott versenyfelügyeleti eljárást a Gazdasági Versenyhivatal megszüntette egyebek mellett annak megállapítása mellett, II. r. alperes gazdasági erőfölényes helyzete fennáll, szerződéskötési kötelezettség az önkormányzati közmű használatára nézve nem terhelte, gazdasági erőfölényben lévő vállalkozástól sem várható el azonban a saját érdekeivel ellentétes, számára gazdasági hátrányt okozó üzleti kapcsolat létesítése vagy fenntartása.

Alperesek ugyanakkor még a per tartama alatt tárgyalásokat folytattak a tulajdonjogi helyzet rendezése céljából, több megállapodás is született közöttük. A 2006. március 22-én kelt szerződés 1. pontjában felsorolták az I. r. alperes beruházásában létesült „elválasztott rendszerű szennyvízelvezető törzshálózat-szakaszokat”. A 2. pontban megállapították, a csatornaszakaszok rákapcsolása a II. r. alperes tulajdonát képező fővárosi szennyvízelvezető törzshálózat rendszerre már megtörtént, míg a 3. pontban megállapodtak abban, „a csatornaszakaszok és azok tartozékai tulajdonjogát azoknak a fővárosi szennyvízelvezető törzshálózathoz történt hozzáépítésének tényével, ráépítés jogcímén a II. r. alperes szerezte meg.” A 4. pontban II. r. alperes tudomásul vette a tulajdonjog megszerzését, kijelentette, a csatornaszakaszokat saját költségén folyamatosan üzemelteti, gondoskodik azok karbantartásáról, valamint viseli az üzemeltetéssel kapcsolatos kárveszélyt.

Az ugyanezen napon kelt „Megállapodás” megnevezésű okiratban pedig egyebek mellett rögzítették, a szerződés hatálybalépésének feltétele, az I. r. alperes képviselő testületének jóváhagyása.

I. r. alperes képviselő testülete 2006. április 27-i 79/2006.(IV.27.) számú határozatában egyetértett a szennyvízcsatorna szakaszok tulajdonjogi kérdésének peren kívüli rendezésével akként, elismerte a csatornaszakaszok vonatkozásában II. r. alperes ráépítéssel történt tulajdonszerzését, rögzítve, ennek fejében II. r. alperes köteles a csatornaszakaszokat a fővárosi csatornahálózat részeként üzemeltetni, karbantartani, fejleszteni, illetőleg köteles meghatározott útpályaszerkezet-és szegélyépítést végezni.

Alperesek 2006. május 16-án a megállapodást részben módosították, megállapították ugyanakkor a szerződés a képviselő testületi döntéssel hatályba lépett.

Ezt követően II. r. alperes 2006. szeptember 11-én megkérte a vízjogi üzemeltetési engedélyt, amelynek kiadására az elsőfokú eljárás alatt még nem került sor.

(Az Állami Számvevőszék vizsgálta I. r. alperes gazdálkodását. A jelentés egyebek mellett tartalmazza azt is (55. oldal) az I. r. alperes nyilvántartása alapján az önkormányzati forrásból megvalósított szennyvízcsatorna közmű - 218.273.820 forint bruttó értéken - 2006. február 28-án az önkormányzat vagyonában szerepelt.)

Felperes 2007. augusztus 24-én előterjesztett keresetében az alperesek között 2006. március 22-én létrejött szerződés semmisségének megállapítását kérte arra hivatkozással, a kereset benyújtásához megkívánt közérdek fűződik a szennyvízelvezetőnek, mint közüzemnek a működése biztonságosságához, az önkormányzati törzsvagyon biztosításához. Állította, az I. r. alperes főkönyvi kivonata szerint 138.434.426 forint + áfa és 41.264.015 forint + áfa értéken nyilvántartott csatornaszakaszok I. r. alperes törzsvagyonát képezték, s mint az 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 79.§ (2) bekezdés b) pontja szerint korlátozottan forgalomképesnek minősülő közműintézményről, víziközműről csak törvény vagy helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehetett rendelkezni. A rendelkezés kereteit meghatározó Vt. 9.§ (2) bekezdés d) pontja és a 10.§ (1) bekezdése értelmében a víziközművet működtetni a tevékenység gyakorlásának átengedésével lehetett, vagy a közművagyon a képviselőtestület adhatta használatba, tehát nem tette lehetővé, hogy a közmű I. r. alperes tulajdonából kikerüljön. Utalt arra, az Alkotmánybíróság 11/2002.(III.20.) AB határozatában kimondta, önkormányzat a csatornamű működtetésének csak időleges jogát engedheti át koncessziós szerződésben, a csatorna önkormányzati

rendelettel gazdálkodó szerv részére átadása alkotmányellenes, míg a 10/2002.(III.20) AB határozatában úgy foglalt állást, a víziközművek ex lege tartoznak az önkormányzat törzsvagyoni körébe, az önkormányzatok a törzsvagyoni kört nem szűkíthetik. Mindezek alapján a csatornaszakaszok II. r. alperes ingyenes tulajdonába adása jogszabályba ütköző, a szerződés a Ptk. 200.§ (2) alapján semmis.

Hivatkozott arra is, II. r. alperes hozzáépítés, ráépítés jogcímén tulajdont nem szerezhethet, a Ptk. ráépítés szabályai a perbeli esetben a Vt. az Ötv. épített közműre vonatkozó speciális szabályai folytán nem alkalmazhatók. A szerződés ugyanakkor tulajdonátruházásra irányul, az 1992. XXXVIII. törvény (Áht.) 108.§ (2) bekezdése értelmében az államháztartás alrendszereihez kapcsolódó vagyon tulajdonjogát ingyenesen átruházni csak törvényben, helyi önkormányzatnál a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott módon és esetekben lehet. A perbeli csatorna ingyenes tulajdonba adására az I. r. alperes Önkormányzat vagyona feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 4/1994.(III.2.) 13/A §-a sem ad lehetőséget, a szerződés ezen okból is semmis. Előadta továbbá, a korlátozott forgalomképesség az I. r. alperes, mint tulajdonos rendelkezési joga gyakorlásának korlátozását jelenti, s az Ötv. 79.§ (2) bekezdés b) pontjának rendelkezése értelmében az önkormányzati rendeletben a rendelkezési jog minden elemét szabályozni kell. Amennyiben az önkormányzat rendeletében nem határozza meg, hogy milyen feltételekkel szabad a korlátozottan forgalomképes törzsvagyonhoz tartozó dolgot használatba adni, akkor a tulajdonosi jogokat gyakorló képviselő testület nem tehet érvényes jognyilatkozatot. I. r. alperes vagyonrendelete (9.§ (1) bekezdés, 10.§ (3) bekezdés) a közművek tulajdonának akár ingyenes, akár visszerhes átruházását kizárja, annak csak használatba adását, működtetését engedi. Ezért a szerződés a rendelkezés jogát kizáró vagy korlátozó jogszabályi tilalommal, korlátozással ellentétes rendelkezés semmisségét kimondó Ptk. 114.§ (1) bekezdése értelmében is semmis. Hangsúlyozta, azzal, hogy a csatornaszakaszok rákapcsolása a fővárosi szennyvízelvezető törzshálózat rendszerre megtörtént, azok használatba vett csatornának minősülnek, függetlenül a vízügyi hatósági engedély hiányától.

Kiemelte azt is, a Gazdasági Versenyhivatal az I. r. alperes üzemeltetési szerződésre tett ajánlatát értékelve hozta meg határozatát, és versenyjogi alapon foglalt állást arról, hogy II. r. alperes szerződéskötéstől elzárkózó magatartása nem ütközött tilalomba.

Álláspontja szerint, mivel az üzemeltetési engedélyt II. r. alperesnek kell beszereznie, ezért a perben annak hiányára alappal nem hivatkozhat.

I. r. alperes a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte.

Elsődlegesen vitatta felperes Ptké. 36/A §-ára alapított perbeli legitimációját arra hivatkozással sem a közérdek sérelme, sem pedig a szerződés semmisége, mint feltétel nem áll fenn. Előadta, a perbeni közművagyon kb. 0,1 %-a a által II. r. alperesbe apportált vagyonnak, amennyiben azon tulajdonba adás nem minősült közérdeket sértő jogügyletnek, a közérdek sérelme jelen esetben sem állhat meg. Amennyiben a csatornaszakaszok a tulajdonába kerülnének, azokat üzemeltetni nem lenne képes, II. r. alperes nyilatkozatai értelmében nem fogja üzemeltetni, az

üzemeltetésére nem is kötelezhető. Közérdek ahhoz fűződik, hogy a közpénzből épült mű a funkcióját betöltse. A hegyvidéki csatornaszakasz csakis a fővárosi rendszer részeként üzemeltethető, az ahhoz hozzáépített, az egész csatornahálózathoz képes elenyésző rész II. r. alperes tulajdonában állása nem sértheti a közérdeket. A köz érdeke továbbá, hogy a vízjogi üzemeltetési engedély kiadásra kerüljön, ennél fogva a csatorna jogilag is víziközműnek minősüljön, üzemeltetése, karbantartása biztosított legyen. Erre azonban csak rendezett tulajdonjogi viszonyok között kerülhet sor. Törzsvagyonnak az Ötv. 79.§ (1)-(2) bekezdése értelmében a közvetlenül kötelező önkormányzati feladat és hatáskör ellátásához szükséges vagyon nyilvánítható, a szennyvízelvezetés ugyanakkor a 63/A §-ából következően a feladata. A csatornaszakaszok törzsvagyonná nyilvánítására nem került sor, ebből következően nem irányadók a Vt. 9-10.§-ában foglalt rendelkezések sem. A Vt. melléklete csatorna, vízelétesítmény fogalmát meghatározó 3. és 26. pontja szerint, a megépített csatornaszakaszok csak akkor tekintendők víziközműnek, ha rendeltetésüket betöltik, a rendeltetés pedig a csatornakénti használatbavétel engedélyezése tényével következik be. Használatbavételi engedély hiányában nem minősülhetnek víziközműnek, így korlátozottan forgalomképes törzsvagyonnak sem. Kiemelte, az hogy a könyveiben szerepelt tulajdonként a perbeli csatornaszakasz, az "csak egy jogi tévedés volt". Állította, II. r. alperes nem a támadott szerződéssel szerzett tulajdonjogot, hanem eredeti tulajdonszerzéssel azáltal, a II. r. alperes tulajdonában álló csatornahálózathoz épített hozzá, ebből következően irányadók a Ptk. 137.§-ában és a PK. 7. számú állásfoglalásban írtak. Az általa beépített anyagok a II. r. alperes tulajdonában álló rendszerhez való tartós hozzáillesztésével, egyesítésével mentek át a II. r. alperes tulajdonába, azok leválaszthatósága kizárt. Utalt a Ptk. 95.§ (1) bekezdésében foglaltakra. Ennek tényét rögzítették a szerződésben. Kiemelte, II. r. alperes egyébiránt is azzal a feltétellel járult előzetesen hozzá az építéshez, az elkészült mű a tulajdonába kerül.

II. r. alperes a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. Szintén vitatta a közérdek sérelmének fennálltát, arra hivatkozással, nem lehet közérdek egy jelenleg rendezett üzemeltetési helyzet megszüntetése. Más üzemeltető az összefüggő fővárosi hálózati rendszeren nem jelenhet meg, a szennyvízelvezetés szolgáltatás egysége műszakilag megbonthatatlan. Nem lehet ellentétes a közérdekkel, ha a csatornaszakaszok tulajdonjoga az azokat üzemeltető, közüzemi szolgáltatást végző céghez kerül. Felperes keresetének eredményessége esetén jogilag és üzemeltetésileg rendezetlen helyzet alakulna ki, a csőszakaszok I. r. alperesnek birtokba adása esetén le kellene állítani a csőszakaszok vízjogi üzemeltetési engedélyezési eljárását, mivel az engedély csak akkor adható ki, ha az üzemeltető személye biztosított. A jogviták miatt tíz évig nem került sor karbantartásra, s az újabb hasonló helyzet beláthatatlan műszaki következményekkel járna, ami nyilvánvalóan nem a fogyasztók érdekeit szolgálná. Ugyancsak állította a tulajdonjog átruházás hiányát. I. r. alperes a csatornaszakaszok felett nem szerzett tulajdonjogot, mivel azok megépítésével a fővárosi hálózat meghosszabbítására került sor, annak elválaszthatatlan része lett,

önálló üzemeltetésre nem alkalmasak, csak a hálózat részeként működőképeseek. A közcsonna-hálózat annak szétaprózódása esetén biztonsággal nem üzemeltethető. A 18/1996.(VI.13.) KHVM. számú rendelet értelmében a vízügyi hatósági engedély feltétele is az, a tulajdonjog, illetve az üzemeltetés rendezett legyen a beruházás megvalósulása után. I. r. alpereshez hasonlóan állította azt is, a perbeli csőszakaszok jogi értelemben nem minősülnek közcsonnának (szennyvízelvezető törzshálózatnak) vízjogi üzemeltetési engedély hiányában, a pedig határozatot még nem hozott. Kitért arra is, a felperes által hivatkozott alkotmánybíróági határozatok azon okból nem irányadók, a perbeli csatornaszakaszok nem minősülnek víziközműnek, így közműnek sem. Üzemeltetési engedély hiányában a perbeli szakaszokon „nem nyújt szolgáltatást”, azokon csak átfolyik a szennyvíz, de esetleges meghibásodásért nem felel.

Az elsőfokú bíróság 2008. május 6-án kelt 7.G.41.454/2007/16. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte felperest I. r. alperesnek 3.000.000 forint, II. r. alperesnek 2.500.000 forint perköltség megfizetésére. Úgy rendelkezett, a felperes által személyes illetékmentessége folytán le nem rótt illetéket az állam viseli. Az ítélet indokolásában a Ptké. 36/A.§-ára utalva kifejtette, mindennek előtt azt kellett vizsgálni, a perbeli támadott megállapodás hatályosulása esetén sért-e közérdeket, vagyis hogy az önkormányzat beruházásában épült csatornaszakasz II. r. alperes tulajdonba adása a közérdekben okoz-e sérelmet. Rámutatott, I. r. alperes szándéka olyan, a fővárosi csatornahálózat részeként működő csatorna létrehozása volt, amelynek üzemeltetéséről II. r. alperes fog gondoskodni. I. r. alperes az építkezés megkezdése előtt elfogadta a II. r. alperes azon üzemeltetésbe vételi feltételét is, hogy a csatornaszakasz a II. r. alperes tulajdonába kerül, közös tulajdon létrejönne nélkül. A Gazdasági Versenyhivatal döntésére hivatkozással megállapította, a bérleti szerződés melletti üzemeltetés nem kényszeríthető ki, az II. r. alperes egyetértése nélkül nem valósítható meg. Ezért 2006-ban I. r. alperes a döntés ismeretében arról határozhatott, a további beruházással a már megépített csatornaszakaszt műszakilag átalakítja, leválasztja a fővárosi hálózatról és önálló rendszerben szippantó módszerrel üzemelteti, vagy az eredetileg választott műszaki megoldás mellett tudomásul veszi a II. r. alperes tulajdonszerzését. A képviselő testület a helyi közösség érdekeit mérlegelve az utóbbi megoldást választotta, ezzel biztosítva a csatorna üzemeltetésének megvalósulását. Az Ötv. 79.§ (1) bekezdésében, a 79.§ (2) bekezdés b) pontjában, a Vt. 1. számú mellékletének 3. és 26. pontjában, a 28.§ (1) bekezdésében, a 72/1996.(V.22.) Kormányrendelet 3.§ (6) bekezdésében foglaltakra hivatkozással utalt továbbá arra is, I. r. alperes döntésnek az adott időpontban jogszabályi akadálya nem volt, mert addig, amíg a csatorna önálló üzemelésre nem alkalmas, nem minősül víziközműnek és nem része a törzsvagyonnak. Ahhoz, hogy az építmény törzsvagyon részévé váljon, további beruházásra lett volna szükség, amihez viszont hiányozott a képviselő testületi döntés.

Mindezek alapján megállapította, a 2006. március 22-i szerződés hatályosulása esetén a helyi közösség érdekeinek megfelelően azt biztosítja, a megépített csatorna a létesítési céljának megfelelően biztosítsa a szennyvízelvezetést, így a

megállapodás hatályosulása közérdeket nem sért, keresetösségi jog hiányában a kereset elutasításának volt helye, a szerződés tartalma, semmissége körében ezért már nem kellett állást foglalni. Ugyanakkor kitért arra is, a feladata a főváros területén a szennyvízelvezetés, és tekintve a II. r. alperes többségi tulajdonosa jelenleg is, az önkormányzati irányítás biztosított, erre tekintettel sem sért sem közérdeket, sem pedig jogszabályt a szerződés. Megjegyezte azt is, a tulajdonjog megállapodással rendezése folytán a ráépítés szabályai nem alkalmazhatók, de azok megállapodás hiányában sem lennének irányadók, s a Ptk. 137.§-a az épület és a föld kapcsolatában rendezi a tulajdonjogot. Ezért a jogvitában a Ptk. 95.§ (1) bekezdése alkalmazandó, tekintve az I. r. alperesi csatornaszakaszok a II. r. alperes tulajdonában lévő hálózatra való csatlakozással épültek meg, annak elválaszthatatlan részévé váltak, a hálózatra fennálló II. r. alperesi tulajdonjog ezekre a szakaszokra is kiterjedt. A felperest kötelezte a pernyertes alperesek ügyvédi, illetőleg jogtanácsosi munkadíjból álló első fokú perköltségek megfizetésére a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján.

Az ítélettel szemben felperes fellebbezett, elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, keresetének helyt adást kért, másodsorban a perköltség viselésére az államot kérte kötelezni. A fellebbezést a fenntartott azzal, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. A fellebbezési előadás szerint a lakosság széles körét érintő szolgáltatás közérdeket képvisel, amennyiben a semmis szerződéssel valamely közösség érdekei ténylegesen sérülnek az erre vonatkozó szerződés semmisségének megállapítása érdekében van keresetindítási lehetősége - amint azt a BH 1999. 419. szám alatti határozat és a Legfelsőbb Bíróság 1043. szám alatt közzétett elvi határozata is alátámasztja -, ezért az I. r. alperes közműtulajdonát a II. r. alperesnek ingyenesen átengedő szerződés a perbeli legitimációját megalapozza. Továbbra is fenntartotta, a hatályos jogszabályok a csatornaszakaszok tulajdonba adására sem adnak lehetőséget. Az pedig II. r. alperes érdekeivel sem lehet ellentétes, hogy csatornarendszerébe bekötött, azon I. r. alperesi csatornaszakaszokra vonatkozóan, amelyeken jelenleg is közüzemi szolgáltatást folytat, és amelyért a fogyasztók számára díjat számol fel, üzemeltetésre vonatkozó megállapodást kössön. Hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság tévesen alapította határozatát a versenytanács döntésére, annak általa kiemelt részére, mivel az azon adott tényálláson alapult, hogy az I. r. alperes a csatornahálózat II. r. alperes általi használatát a II. r. alperes által a fogyasztók részére biztosított szennyvízelvezetési szolgáltatás ellenértékéként kiszámlázott összeg 50 %-ában meghatározott díj ellenében kívánta megengedni. A versenytanács határozatában ugyanakkor azt is megállapította, II. r. alperes tevékenységi korlátot nem tartalmazó létesítő okmányából nem következik, hogy tevékenysége nem terjed ki a kerületi önkormányzatok tulajdonát képező csatornaszakaszokon keresztül nyújtandó szolgáltatásokra. II. r. alperes szerződéskötéstől való elzárkózására jogi alap nincs, a fogyasztókkal kötött megkötött szerződésekből eredően a 38/1995.(IV.5.) Kormányrendelet 1.§ (2) bekezdése értelmében a szolgáltatást nem szüntetheti be csak azért, mert a csatornák tulajdonjogát nem szerezte meg. Tévesen állapította

meg az elsőfokú bíróság, hogy II. r. alperes csakis tulajdonosként üzemeltetheti a csatornát, I. r. alperesnek a tulajdonjog átengedésén kívül más választása nem volt. Kiemelte azt is, a Vt. I. számú mellékletének 26. pontja és a 28.§ (1) bekezdésének helyes értelmezése szerint az I. r. alperes által megépített csatornaszakasz víziközműnek, ezért törzsvagyonnak is minősül, tekintve, vízjogi engedély nem csupán az üzemeltetéshez, hanem a megépítéshez is szükséges volt. Vitatta, a vízközműre vonatkozó jogszabályok létében a csatornaszakaszok tulajdonjogi helyzetére az alkotórészek tulajdonjogi sorsát rendező Ptk. 95.§ (1) bekezdésében foglaltak irányadók lennének, figyelemmel arra is, I. r. alperes tulajdonjogának elenyészése nem lehetséges, tehát I. r. alperes tulajdonjoga a törzsvagyonát képező csatornaszakaszokon továbbra is fennáll. Kitért arra is, az elsőfokú bíróság a Pp. 78.§ (3) bekezdése értelmében nem kötelezhette volna perköltség megfizetésére.

A Fővárosi hangsúlyozta azt is, a társadalom egészének, de különösen a kerület lakosainak méltányolható érdeke fűződik ahhoz, hogy a közpénzből megvalósult beruházás ingyenesen és jogszabálysértő módon ne kerüljön átadásra a részben magánbefektetők által tulajdonolt II. r. alperesnek. Kiemelte, a felek a szerződéskötést megelőzően maguk is önkormányzati tulajdonba tartozónak tekintették a beruházást, ezt igazolja a Fővárosi Bíróság előtt a tisztességtelen piaci magatartás megállapítása iránt folyt per anyaga, a per során ugyanis II. r. alperes lényegében elismerte az I. r. alperes tulajdonjogát, s az üzemeltetési szerződés megkötésétől elzárkózva annak ingyenes átadását szorgalmazta. A több százmillió forint értékű I. r. alperesi beruházással megvalósult csatornaszakasz és a meglévő hálózat műszaki kapcsolódása nem lehet önálló jogcíme a II. r. alperes tulajdonszerzésének. Utalt arra is, a fővárosi csatornahálózat tulajdonjogilag egyébként sem egységes, van olyan önkormányzati, fővárosi tulajdonban lévő víziközmű, amelyet II. r. alperes közszolgáltatási szerződés alapján üzemeltet. Erre nézve számvevőszéki jelentéseket csatolt. Kiemelte, a használatba vett csatornaszakaszok üzemeltetési engedély hiányában is víziközműnek minősülnek, de az engedély beszerzésére köteles II. r. alperes annak hiányára a Ptk. 4.§ (4) bekezdése értelmében alappal nem is hivatkozhat. Utalva az első fokú eljárásban is hivatkozott alkotmánybírósági határozatokra változatlanul állította a szerződés semmisségét, annak nemcsak a vízgazdálkodásról szóló törvénybe ütköző, hanem az Áht. 108.§ (2) bekezdésébe és a 4/1994.(III.2.) Budapest XII. Kerületi Önkormányzat számú rendelet 13/A.§-ába ütköző volta miatt is. A teljes körű bizonyítás érdekében indítványozta a Fővárosi Bíróság előtt 25.G.75.873/1999. számon kezdeményezett és 35.G.40.852/2006. számon megszüntetett per teljes iratanyagának beszerzését.

I. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte helyes indokai alapján, azzal, hogy a perköltség megfizetésére az állam köteles. Kérte továbbá másodfokú perköltségében az államot marasztalni. Állította, az elsőfokú bíróság a perbeli adatokat figyelembe véve helyesen állapította meg a közérdek sérelmének hiányát, felperes tévesen hivatkozik arra, a csatornaszakaszok tulajdonában állásuk esetén is betölthetik

rendeltetésüket a köz érdekében. Kiemelte, a perbeli megállapodás a felperesi állásponttal ellentétben éppen a csatornaszakaszok rendeltetésszerű üzemeltetését, a szennyvízelvezetés szolgáltatás nyújtását, a köz érdekét szolgálja. A csatornaszakaszok nem tartoztak a törzsvagyonába, önkormányzati tulajdon hiányában pedig nem történt önkormányzati tulajdon átengedése, valamint az ingyenesség sem áll fenn. Állította azt is, a Gazdasági Versenyhivatal általánosságban rögzítette, nyilvánvalóan előnytelen lenne a II. r. alperes részére a bérleti díj fizetési kötelezettség melletti üzemeltetési szerződés kötése, s II. r. alperes bármilyen bérleti díjat tartalmazó, vagy ingyenes üzemeltetési szerződés megkötésétől is alappal zárkozhat el. Az ingyenséget is vitatta, változatlanul hangsúlyozva, a csatornaszakaszok hozzáépítése folytán II. r. alperes tulajdonában álló hálózat növekedett, II. r. alperes azonban csatlakozási díjat nem igényelhet, ugyanakkor a csatornaszakaszok fenntartásáról, karbantartásáról, rendeltetésszerű üzemeltetéséről a továbbiakban saját költségén köteles gondoskodni. Kiemelte, az elsőfokú bíróság helytállóan ítélte meg a csatornaszakaszok tulajdonjogi sorsát is a Ptk. alkotórészi kapcsolat folytán fennálló kogens tulajdonjogra vonatkozó szabályára tekintettel, amit maga az Alkotmánybíróság is megerősített az említett határozataiban. A megállapodással tehát tulajdonátruházás nem történt, így az ügyészi perindítás másik konjunktív feltétele, a szerződés semmissége sem áll fenn.

II. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte helyes indokai alapján, továbbá felperes költségekben marasztalását. Az első fokú eljárásban előadottakat fenntartva és részben megismételve hangsúlyozta, a közte és I. r. alperes között létrejött deklaratív megállapodás nem sérti a közérdeket. Állította, a keresetnek megfelelő döntés esetén ismételten kialakuló rendezetlen üzemeltetői helyzet beláthatatlan műszaki következményekkel járna, ez nyilvánvalóan nem szolgálná a XII. kerületi lakosok (fogyasztók) érdekét, tehát a kereset kifejezetten ellentétes a közérdekkel. Kiemelte azt is, I. r. alperes feladat- és hatáskörébe nem tartozik a szennyvízelvezetés, ebből eredően I. r. alperes törzsvagyonában a perbeli csatornaszakaszok nem állhattak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen ítélte meg, azzal, hogy a XII. kerületi csatornaszakaszok a tulajdonában lévő hálózatra való csatlakozással épültek meg, annak elválaszthatatlan részévé váltak és a hálózatra fennálló II. r. alperesi tulajdonjog ezekre a szakaszokra is kiterjed.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

A Ptké. 36/A. §-a értelmében az ügyész keresetet indíthat a semmis szerződéssel a közérdekben okozott sérelem megszüntetése érdekében a szerződés semmisségének megállapítása iránt.

E rendelkezés célja tehát a közérdekben okozott, ténylegesen bekövetkezett sérelem orvoslása, az elsőfokú bíróság ezért helytállóan indult ki a közérdek sérelme fennálltának vizsgálatából.

A felperes a közérdek sérelmét az I. r. alperesi önkormányzati vagyon ellenszolgáltatás nélküli, ingyenes átruházásában, a nem kizárólag önkormányzati tulajdonban álló II. r. alperesi gazdasági társaság általi megszerzésében jelölte meg.

Nem vizsgálva, minősítve a perbeli csatornaszakaszok jellegét, s azok tulajdonjogi sorsáról rendelkező megállapodás jogszerűségét, elvi élel leszögezhető, az önkormányzat vagyonának - akár vállalkozói, akár más vagyoni eszközeinek - ellenszolgáltatás nélküli átengedése, csökkenése nyilvánvalóan okozhat önkormányzati érdeksérelmet, s ezen keresztül a közérdek sérelme is megvalósulhat.

Az érdeksérelmet azonban körültekintően kell vizsgálni, nem hagyható figyelmen kívül a vagyoni eszköz mibenléte, jellege, hasznosíthatósága, funkciója, rendeltetése.

A közérdek, lakossági érdek a perbeli beruházás megvalósulását követően nyilvánvalóan annak szakszerű, zökkenőmentes, folyamatos üzemeltetése mellett szól, míg az önkormányzat érdeke mindennek a lehetőség szerinti legkisebb ráfordítással történő biztosítása.

Mindebből következően, önmagában azzal a ténnyel, hogy a 2006. március 22-i megállapodás a perbeli csatornaszakaszok részben tulajdonában álló, a csatornahálózat rendeltetésszerű működtetésére, üzemeltetésére szakosodott II. r. alperes tulajdonjogának fennállását rögzítette, állapította meg, közérdeksérelem nem valósult meg.

A perbeli megállapodás éppen a megépített csatornaszakaszok rendeltetésszerű működtetését akadályozó rendezetlen jogi helyzet megoldását szolgálta, biztosítva a jövőre nézve az éveken keresztül elmulasztott karbantartást is, ezzel lehetővé téve a biztonságos, folyamatos üzemeltetést, az érintett lakosok számára a közüzemi szennyvízelvezetési szolgáltatás nyújtását.

Az elsőfokú bíróság tehát a felek előadásai és a bizonyítékok alapján a Pp. 206.§-a szerint a perbeli adatokat mérlegelve helytállóan állapította meg, a 2006. március 22-i megállapodás a közérdek sérelmét nem eredményezte, s a közérdek sérelmének fennállta hiányában helytállóan utasította el a keresetet, annak megváltoztatására a fellebbezésben foglaltak sem szolgáltatottak alapot.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor a pervesztes felperest perköltség megfizetésére kötelezte.

A Pp. 78.§ (3) bekezdése értelmében ugyanis, ha az ügyész keresetét a bíróság elutasítja, a perköltségek megfizetésére az államot kell kötelezni.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján azzal hagyta helyben, hogy a perköltség megfizetésére az államot kötelezte.

Felperes pervesztes lett, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78.§ (3) bekezdése alapján az államot kötelezte az I. r. alperes 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet (IM. r.) 2.§ (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése, 4/A. §-a alkalmazásával megállapított, áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból, továbbá a II. r. alperes IM. r. 3.§ (2) bekezdése c) pontja és (4)-(5) bekezdése alkalmazásával megállapított jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 5.§ (1) bekezdés c) pontja és a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2008. november 14.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Felker László s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Sárközi Veronika
bírósági ügyintéző